

Η ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑ ALBERT DELPIT.

Το παρελθόν ἔτος είχον μεταβῆ εἰς Μπεζανσών διὰ νὰ παρευρέθω εἰς τοὺς γάμους στενοῦ μου φίλου. ὅστις ἐνυμφεύετο κόρην ἀγαπητῆς καὶ γνωστοτάτης οἰκογενείας· λαμπροτάτη ἐγένετο ἡ τελετὴ τοῦ γάμου. Κατὰ τὴν ἑγχώριον συνήθειαν, οἱ κεκλημένοι παρεκάθισαν τὸ ἑσπέρας εἰς γεῦμα πολυτελές. Ζητῶν τὴν δι᾽ ἐμὲ ὥρισμένην εἰς τὴν τράπεζαν θέσιν, αἰσθάνομαι χεῖρα στηριζομένην ἐπὶ τοῦ ὄμου μου· στρέψας τὴν κεφαλὴν βλέπω ἐνώπιον μου λοχαγὸν τινα τοῦ ἵππου τριάκοντα περίπου ἔτῶν, μὲ κεφαλὴν λεπτοφυῖαν καὶ ξανθήν.

— Δέν με θυμάσαι; μοὶ λέγει.

— Ὁμολογῶ.... ὅχι.

— Είμαι ο Γουσταύος Χάμμερ, ο παλιός σου συμμαθητής εἰς τὸ λύκειον Σ. "Επαιζα βόλους εἰς τὸν κῆπον τοῦ σχολείου, ὅταν ἦλθες διὰ πρώτην φοράν. Θαρρῷ πῶς σὲ βλέπω ἀκόμη, κίτρινο κίτρινο μὲ τὰ κόκκινά σου τὰ μαλλιά κουρευμένα ώς τὸ πετσί· τὰ γυαλιστερά σου μάτια μέσα εἰς τὸ ἀσπρό σου πρόσωπο μοῦ ἐφάνηκαν πολὺ ἀστεῖα. Μὲ ἐπλησίασες καὶ μοῦ εἶπες: «Δῶσε μου μερικούς βόλους». Έγὼ σου ἔδωσα βόλους καὶ ἀπὸ τότε ἐγίναμεν φίλοι. Τρία χρόνια διήρκεσεν ἡ φιλία αὐτῆ.

Οὐδέποτε ἐπικνευρίσκομεν ἀνευ συγκίνησεως παλαιὸν παιδίκον σύντροφον, τὸν ὅποιον ἡγαπήσαμεν. Θεωροῦμεν τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ σχολείου βίον τόσῳ σκληρὰν τῆς ἐλευθερίας στέρησιν, ώστε συναντῶντες κατόπιν παλαιὸν ἡμῶν συμμαθητὴν νομίζομεν ὅτι ἐπαναβλέπομεν συνάδελφόν τινα τοῦ δεσμωτηρίου. Ο Γουσταύος Χάμμερ ἐκάθισε πλησίον μου. "Εδειπούσαμεν μεθ' ίκανῆς ὄρεξεως, ἀνακοινοῦντες ἀλλήλοις τὰς χαρὰς καὶ τὰς λύπας μας. "Ητο σχεδὸν βέβαιος ὅτι μετὰ πάροδον ἐνὸς περίπου ἔτους θὰ προύβιβάζετο εἰς ταγματάρχην, πρᾶγμα σπάνιον διὰ τὴν ἡλικίαν του. Περὶ τὸ μεσονύκτιον μὲ συνάδευσε πεζῇ μέχρι τοῦ σταθμοῦ, ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ μὲ ἐπεσκέπτετο κατὰ τὴν εἰς Παρισίους ἐπάνοδόν του. "Ενηγκαλίσθημεν ἀλλήλους ἀποχωριζόμενοι. Πῶς μοῦ ἔθυμισε τὰ παιδικά μου χρόνια ὁ καυμένος ο Χάμμερ.

Πολλοὶ παρῆλθον μῆνες καθ' οὓς οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἐμάθον. "Οχι, ἀπατῶμαι: κατὰ μῆνα Μάιον ἀνέγνωσα ἐν τῇ Εφημερίδι τῆς Κυθερώνησεως ὅτι ὁ φίλος μου εἴχε προβιβασθῆ, κατὰ τὴν προσδοκίαν του, εἰς διοικητὴν Ἰλης· μετέθεσαν μάλιστα αὐτὸν εἰς πολὺ καλὴν θέσιν, εἰς Μωμπέζ, ἐπὶ τῶν βελγικῶν συνόρων.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Αὔγουστου περιεπέτουν ἐσπέραν τινὰ εἰς τὰ Ἡλύσια Πεδία. "Ητο περίπου ἡ ἐνάτη καὶ ημίσεια

ώρα. Περὶ ἐμὲ ἡ ζωηρότης νυκτὸς θερινῆς, κοσμος πολὺς, ἀνθρώποι συνδιαλεγόμενοι ἐπὶ τῶν πιδηρῶν καθησμάτων τῶν τοποθετούμενων ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν πεζοδρομίων· δεξιῷ ψδικὸν καφενεῖον ἀπαστράπτοντέν τῶν πολυαριθμών φώτων, τὰ ἄγαλματα τοῦ ὄποιου ἐφθανον μελαγχολικὰ μέχρις ἐμοῦ. Ἐνώπιον μού, ἡ λεωφόρος τῶν Ἡλυσίων ἀνωφερής, μὲ τοὺς πολυαριθμούς αὐτῆς φανούς. ως πυγολαμπίδας, σχηματίζοντας φωτεινὰ ἐν τῷ σκότει σημεῖα. Αἴφνης, ὑπὸ τοῦ φῶς παρακειμένου φανοῦ, διακρίνω τὸν Γουσταύον Χάμμερ. Διευθύνομαι πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ τείνω τὴν χειρα.

— Καλησπέρα, κύριε ταγματάρχα, τῷ λέγω. "Οποία εὐτυχία νὰ σὲ συναντήσω!

— "Α! εἰσαὶ σύ, ἀπήιτησε διὰ φωνῆς Οιλινεράς. Είμαι πολὺ εὐτυχῆς ὅτι σὲ εἶδα.

Τὸ ψόφος του μὲ ἔξπληξε. Παρετήρησα αὐτὸν προσεκτικῶς. "Εν μόνον ἔτος ἥρκετε νὰ γηράσῃ αὐτὸν πολὺ. Τὸ πρόσωπόν του ἦτον ὀχρὸν καὶ προώρως ἐρρυτιδωμένον. Η κόμη του εἶχεν ἀρχιση νὰ λευκαίνηται περὶ τοὺς κροτάφους. "Ελαθον αὐτὸν φιλικῶς ἀπὸ τοῦ βραχίονος.

— Κάμνεις ἔνα γύρο μαζί μου;

— Εὐχαριστώς.

Μετά τινα βίηματα, ἐγκατέλιπον πᾶσαν συνομιλίαν· ἔλειξε κατ' ἀρχὰς μικρόν τι εἰς τὴν συνδιάλεξιν μας ἐνδιαφέρον, κατόπιν ὅμως ἥρξε νὰ ἀφαιρῆται, νὰ βυθίζηται τις οἰδε εἰς ὄποιους δυσαρέστους ρεμβρασμούς.

— Είμαι βέβαιος ὅτι κάποιαν λύπην μοῦ κρύπτεις, τῷ λέγω αἰφνιδίως.

— Ανεκρίτησε καὶ μετὰ βραχεῖαν σιωπήν:

— Ναι.

— Λύπην...έρωτικήν;

— Εδίσταζε. Δὲν ἐπέμεινα, γνωρίζων ὅτι υπάρχουσι καὶ λύπαι ἀς αἰσχύνεται τις νὰ ὄμολογήσῃ, ὅτε, ἀποτόμως:

— "Ακουσε, ἐπανέλαβε, θὰ σοῦ τὰ διηγηθῶ ὅλα· διότι ἐπὶ τέλους, είμαι ἀνόητος νὰ βασανίζω ἔτσι μόνος τὸ κεφάλι μου. "Ισως μάλιστα σὺ μοῦ δώσῃς κάμμιαν καλὴν συμβουλήν. "Ολόκληρον δράμα μοῦ συνέβη ἀφ' ὅτου σὲ ἥφησα. Δὲν ἥκουσες τίποτε περὶ αὐτοῦ, διότι κατὰ διαταγὴν τοῦ υπουργείου τῶν σιρατιωτικῶν αἱ ἐφημερίδες δὲν ἔγραψαν τίποτε. Μὴ φοβήσαι ὅτι θὰ σὲ ζαλίσω· θὰ σοῦ τὰ διηγηθῶ, μὲ λίγα λόγια· ἡ ὑπόθεσις μάλιστα εἶναι ἀπὸ κείναις ποὺ σοῦ ἀρέσουν· πρόκειται πάλιν περὶ τέκνου τὸ ὄποιον γίνεται θῦμα τῶν σφαλμάτων τῶν γονέων του.

— Απετίναξε τὴν στάκτην τοῦ σιγάρου του, καὶ βραδέως, ως ἀνθρώπος ἀναγινώσκων ἐν τῇ ἔκυπτοι καρδίᾳ:

— "Ακουσε τὸ λοιπόν: Τὸν περασμένον

ιούνιον οἱ ἐπίστρατοι εἶχον φθάσει εἰς Μωμπέζ διὰ νὰ κάψουν τὴν θητειαν των. "Ημουν πρὸ ἐνὸς μηνὸς διοικητὴς τοῦ βου τάγματος. "Ενα πρωὶ, ἐγὼ μὲ ἔνα ἄλλον ἀνώτερον ἀξιωματικὸν τοῦ συντάγματος ἐπρεπε νὰ ἀναχωρήσωμεν εἰς Λίλλην διὰ λογους ὑπηρεσίας πρὶν φύγωμεν, ἀπεφασίσαμεν νὰ μείνωμεν εἰς τὸ ζενοδοχεῖον τοῦ σταθμοῦ τοῦ Μωμπέζ διὰ νὰ παρωμεν ἔνα ζουμι καὶ μίαν κοτελέτταν· τὸ ζενοδοχεῖον αὐτὸ ποὺ σοῦ λέγω εἶναι μία ἀπέραντος αἴθουσα, μὲ μαρμαρένια τραπέζια γύρω εἰς τοὺς τοίχους. Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ τραπεζίου εἰς τὸ ὄποιον ἐκαθίσαμεν ἡμεῖς, εἶνεν μικρὸν παντοπωλεῖον διὰ τὸν λαόν· ἔνα σωρὸ στρατιώται καὶ ἐργάται ἐπιναν ἐκεῖ. 'Ο συνάδελφός μου μοῦ λέγει:

— Μεταξὺ τῶν ἐφέδρων σας μήπως υπάρχει ὁ ίδιος κάνενός ἐπισήμου προσώπου;

— Ναι, εἶναι νομίζω ὁ ίδιος τοῦ Μυριάν, τοῦ ζωγράφου ὁ ὄποιος τελευταίως ἔγεινε καὶ ἀκαδημαϊκός. Καὶ σεῖς;

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, ἔχω τὸν ίδιον μιᾶς ἐπισημότητος, ἀλλ' ἄλλου εἰδούς ἐπισημότητος: τὸν Γεωργίου δὲ Φερρισέ

— Τὸν ίδιον τῆς ωραίας κυρίας δὲ Φερρισέ;

— Ήρχισα νὰ γελῶ καὶ τοῦ εἶπα: — Πῶς! ἔχει τόσῳ μεγάλον ιδίον, ἐφεδρόν! "Ενα καιρὸν ήμουν πολὺ ἐρωτευμένος μὲ αὐτὴν τὴν γυναῖκα· δυστυχῶς ὅμως τὴν εἶχε τότε ἔνας φίλος μου.

— Καὶ ἐγὼ ήμουν τρελλὸς γι' αὐτήν, ἀπήντησεν ὁ συνάδελφός μου καὶ δὲν εἶξεύρω διατί, ἀφ' οὐ δὲν εἶχα κάνενα λόγον ως σεῖς, δὲν της ἔξεφρασα ποτὲ τὰ αἰσθήματά μου.

— Καὶ ἐκάματε πολὺ δοχημα. 'Αξίζει ἔνα καπρίτσιο ἀγαπητέ μου, ἔνα καπρίτσιο ὃντω ήμερῶν· καὶ ἐπειτα τὸ λαμπρός σύζυγος. Είμπορει νὰ μετρήσῃ κάνεις ἔως τώρα εἰκοσι ἐραστάς της καὶ ὁ κύριος δὲ Φερρισέ τίποτε δὲν ἐπῆρε ἀκόμη χαρπάρι.

Μόλις εἶχα τελειώσει τὴν φράσιν μου καὶ βλέπω ἔνα ἀπλοῦν ἴππεαν νὰ προβάλλῃ ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ παντοπωλείου. "Ητο κίτρινος· σὰν κεχριμπάρι· ἔκαμε μὲ τὸ χέρι του ἔνα κίνημα· σὰν νὰ ἔδισταζε καὶ διευθύνει κατ' ἐπάνω μου, κλονούμενος ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ, ἐνῷ τὸ μεγάλον του ξίφος ἐκτύπα ἐπάνω εἰς τὸ πανταλόνι του. "Οταν ἔφθασε πλησίον εἰς τὴν τράπεζαν μας μοῦ ρίχνει μίαν πολὺ ἄγρια ματιά καὶ σηκώνει τὸ χέρι του νὰ μὲ κτυπήσῃ. «Συλλάβετε αὐτὸν τὸν ἀχρεῖον!» ἐφώναξα. Δύο τρεῖς στρατιώται πέφτουν ἐπάνω του. "Ο ἴππεαν ἔμενε ἀκίνητος καὶ ἔξηκολούθει νὰ μὲ κυττάῃ μέσ' τὰ μάτια. Μὲ φωνὴν τραχεῖαν, εἶπε:

— Είναι μητέρα μου... μητέρα μου... Αμέσως ἐννόησα τὴν ἀτιμίαν τῶν λό-

γων μου. «Αφήστε τον!» διέταξα.

Τι είχα λοιπόν πάθει ἔκεινο τὸ πρώι καὶ ἀπὸ πότε ἔνας ἄνδρας ἵπποτικοῦ χαρακτῆρος ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἑκυτόν του να ὑβρίζῃ μίαν γυναῖκα, μέσα σὲ τόσο κόσμο μάλιστα; Ἐπηκώθην, ἔγγαλα τὸ κακότερο μου καὶ χαιρετῶν τὸν νέον:

Εἶμαι εἰς τὰς διαταγάς σας, τοῦ λέγω.

Ηκούσθηκε τότε ἔνα σφύρυμα· ἦτο τὸ τραίνο τῆς Λίλλης τὸ ὅποιον ἔφευγε. Βιαστικὸς ἐπιασα μίαν θέσιν εἰς ἔνα θαγόνι. Μίκην ὥραν ἀργότερα ἔτρεχα εἰς τὸ σπίτι του διοικοῦντος τὸ σύνταγμα στρατιγοῦ καὶ διηγούμην εἰς αὐτὸν ὅσα συνέβησαν. Ἐκεῖνος, καθὼς καταλαμβάνεις, μοῦ ἔψχε ὅσιον ὄλιγα. Μήπως ἐπιτρέπεται εἰς ἔνα ταγματάρχην νὰ φυλαχῇ ἐνώπιον τόσου κόσμου, μὲ τὴν ἐλαφρότητα μαθητῶν τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς; ἀλλὰ τι νὰ σᾶς κάμω, δὲν πταίετε σεῖς, πταίετο ὑπουργεῖον τὸ ὅποιον ἔκλεγει τόσῳ νέους τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς. Ἐσκέφθην τότε ἀπὸ μέσα μου ὅτι καὶ λοχαγὸς ἂν ἦμουν τὸ δυστύχημα θὰ συνέβαινε ποῦ θὰ συνέβαινε. Ἀλλ' οὔτε λέξιν ἐτόλμησα νὰ εἴπω, διότι μοῦ ἤξιζαν καὶ μὲ τὸ παραπάνω οἱ αὐτηροὶ λόγοι τοῦ στρατηγοῦ.

— Καὶ τί σκέπτεσθε νὰ κάμετε τώρα; μὲ ἡρώτησεν.

— Ἀλλὰ μοῦ φάνεται, στρατηγέ μου, ὅτι δὲν ἔχω τὴν ἐκλογήν. Προσέβαλον θανατίμως αὐτὸν τὸν νέον. Εἶμαι εἰς τὰς διαταγάς του. Θὰ μονομαχήσωμεν.

— Εἰσαὶ τρελλός! ἔνας ταγματάρχης δὲν μονομαχεῖ μὲ ἔνα ἀπλούν στρατιώτην.

— Δικράνω τὴν τόλμην νὰ σᾶς παρατηρήσω, στρατηγέ μου, ὅτι ὑπάρχουσι προσδοκίαι διὰ τὰς ὥποιας ὁ στρατιωτικὸς κανονισμὸς δὲν ἴσχυει. Δώστε μου τὴν ἄδειαν.

— Ἀλλ' οὔτε ἔγω ἔχω τὸ δικαίωμα.

— Κάμετε τότε τὴν καλωσύνην νὰ τηλεγραφήσετε εἰς τὸ ὑπουργεῖον.

— Τὸ ὑπουργεῖον θὰ ἀρνηθῇ.

— Τότε θὰ εἰδοποίησα τὸν κ. Γεωργίου δὲ Φερισσέ τὰ σύνορα εἰνεὶ δύο βημάτων ἀπόστασιν, ἡ μονομαχία θὰ γείνη ἐπὶ βελγικοῦ ἐδάφους.

— Μὲ ἄλλους λόγους θὰ λειποτακτήσετε!

— Εστω, στρατηγέ μου, γνωρίζω ὅτι θὰ λειποτακτήσω, γνωρίζω καλῶς ὅτι θὰ τιμωρηθῶ· ἀλλ' ἀφ' οὐ ἐδείχθην μίαν φοράν ἄτιμος, ὑβρίσας δημοσίᾳ μίαν γυναῖκα, δὲν θέλω νὰ φανῷ τοιούτος καὶ ἐκ δευτέρου, ἀργούμενος ἱκανοποίησιν εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς γυναικὸς ταύτης.

Ο στρατηγὸς ἔκαμε κατ' ἀρχὰς κίνημα ὄργης, ἀλλὰ ταχέως συνεκράτησε τὸν θυμὸν του· ἐπειριπάτησεν ὄλιγον ἐντὸς τοῦ γραφείου του. Ἐλθὼν ἔπειτα πρὸς ἐμέ, μοῦ λέγει μὲ πολὺ κακλὸν τρόπον:

— Κάμετε ὅτι θέλετε. Πέ τε πῶς δέν μου εἴπατε τίποτε, πῶς δέν γνωρίζω τίποτε. Ἀλλὰ μὴ λησμονήσητε ὅτι θὰ τίποτε πλέον. Εἶχεν ἀποθάνειν.

ἔχετε νὰ κάμετε μὲ τὸ στρατοδικεῖον.

Τὸ ἐσπέρας ἥλιθυον οἱ μάρτυρες τοῦ κ. Γεωργίου δὲ Φερισσέ καὶ αὐτὸς καὶ ἔγω εἶχομεν ἔκλεξει ως μάρτυρας τέσσαρας πολίτας. Ὡς ὅπλον ἔξελέχθη τὸ ζήφος· ἡ συνάντησις ἦτο νὰ γείνη τὴν ἐπεύριον, ώραν ἐνάτην, εἰς ἐν βελγικὸν χωρίον ἐπὶ τῶν συνόρων. Ὄλην ἔκεινην τὴν νύκτα δὲν ἔκλεισα ὑμέτεροι ἔτακτοποίησα τὰς ὑποθέσεις μου. Ἡμουν ἀποφασισμένος νὰ ἀφήσω τὸν ἀτυχῆ αὐτὸν νέον νὰ μὲ πληγώσῃ.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, κατὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν ώραν, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον. Ὁ καρός ἦτον ὑγρός, συνεφιασμένος καὶ ἔκαμνε φοβερὴ παγωνιά. Ἐβρεχε. Ἐβαδίζαμε μέσα εἰς τὴν λάσπην. Ἐξαφνα, εύρισκομεθα ἀπέναντι τοῦ κ. Γεωργίου δὲ Φερισσέ καὶ τῶν μαρτύρων του. Ἔνας ἀπὸ τοὺς μαρτυράς μου ἔκαμνε εἰς τὸν νέον τὴν παρατήρησιν ὅτι ἐπρεπε νὰ βίῃ πολιτικά. Ὁ κ. δὲ Φερισσέ ἀπήντησε ξηρὰ ὅτι ἐπειδὴ ὅταν προσεβλήθη ἐφόρει στρατιωτικά, ἡ ἱκανοποίησις ἐπρεπε νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν καὶ ως ἄνδρα καὶ ως στρατιώτην. Ἐκαμα νεῦμα εἰς τὸν μαρτυρά μου νὰ μὴ ἐπιμείνῃ περισσότερον. Ἐφθάσαμεν ἐπὶ τέλους εἰς ἔνα ἀγρόν κάθυργον ἀπὸ τὴν βροχήν· τὸ μέρος δὲν ἦτο κατάλληλον, ἀλλ' ἦτον ἀδύνατον νὰ εύρωμεν καὶ καλλίτερον· ἔξι ἄλλου καὶ ἡ ώρα περήρχετο.

Τὸ περιεργότατον θέσμα, ἀγαπητέ μου, αἱ προετοιμασίαι τῆς μονομαχίας αὐτῆς. Ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ἀνώτερος ἀξιωματικὸς μὲ μικρὰν στολήν, ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀπλοῦς στρατιώτης. Διὰ νὰ μὴ σου μαρολογῶ, μᾶς ἐτοποθέτησαν τὸν ἔνα ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, διὰ τὴν ἔξαφνα, ὁ κ. δὲ Φερισσέ μοῦ κάμνει τὸ σχῆμα καὶ μοῦ λέγει μὲ φωνὴν πολύ, παρὰ πολὺ συγκινημένην:

— «Κύριε διοικητά, ἡθέλησα νὰ σᾶς κτυπήσω. Εφέραμεν τότε καὶ οἱ δύο στολήν· ωστε παρέβην τὴν πειθαργίαν καὶ ἡ πειθαρχία εἶνε ἀναγκαῖα, εἶνε παρὰ ποτὲ ἀναγκαῖα σήμερον ... ως στρατιώτης λοιπὸν σᾶς ζητῶ συγγάρωσιν. Τώρα, προφλαχθῆτε, κύριε διοικητά!»

Διεστκυρώσαμεν τὰ ζήρη· εἰς ἐκ τῶν μαρτύρων μου εἶπε: «Ἐμπρος, κύριοι!» Έγώ δὲν ἐκινήθην. Παρετήρουν τὸν ἀντίπαλον μου· διέκρινα εἰς τοὺς ὄφθαλμούς του τὴν ἰδίαν λάμψιν τῆς προτεραιάς, τὸν ἰδίον ἐκείνον δισταγμόν. Αἰφνιδίως, ὀπισθοχωρεῖ δύο βήματα καὶ σταματᾷ· εἰς τὰ χεῖλα του εἶχε μειδίαμα θολιερόν. Καὶ ἐκατὸν ἐὰν ζήσω ἐτη, ποτέ μου δὲν θὰ λησμονήσω αὐτὸν τὸ μειδίαμα!» Εξαφνα μὲ ὄρμὴν φρενιτιώδη, ρίπτεται ἐπὶ τοῦ ζήφους μου καὶ καρφώνεται ἐπ' αὐτοῦ. Βάζει κραυγὴν καὶ πέφτει ἀνίσκελα· ἀφρὸς κόκκινος ἔξερχεται ἀπὸ τὰ ἄκρα τῶν χειλέων του. Εκαμε ἐν τελευταῖον κίνημα, ἔχει μίαν πνιγμένην φωνὴν καὶ ἐπειτα...

Μὲ τεθλιμμένην καρδίαν παρηκολούθησα τὴν διήγησιν ταῦτην τοῦ φίλου μου. Μετὰ τὸ πέρας κύτης ὁ Γουσταῦος Χάμμερ ἀναπνευσας μοὶ λέγει ταπεινὴ τῇ φωνῇ:

— Εἰξεύρω καλά ὅτι ἡθελα νὰ πληγωθῶ, εἰξεύρω καλά ὅτι μόνος του ἐφεύθη, εἰξεύρω πολὺ καλά ὅτι τὸ στάδιον μου κατεστράφη, διότι ἡναγκάσθην νὰ παρκιτηθῶ ἀπὸ τὸν στρατόν, καὶ μ' ὅλα ταῦτα, ἀγαπητέ μου φίλε, ἔχω τύψεις δολοφόνου, μοῦ φαίνεται ὅτι ἔκαμψ κακούργημα. Συλλογίσου κομμάτι, συλλογίσου αὐτὸν τὸ δυστυχισμένο τὸ παιδί, τὸ ὅποιον ἐσκοτώθηκε εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του· συλλογίσου καὶ τὴν μητέρα ἐκείνην εἰς ποίαν ἀπελπισίαν θὰ εύρισκεται, κλαίουσα τὸν οὐρανὸν της, τοῦ ὅποιου αὐτὴν ἡ ιδία ὑπῆρξεν ἡ καθ' αὐτὸν δολοφόνος!

Τὴν ώρα ὅτο προκεχωρημένη, τὰ ώδικὰ κκρενεῖς ἥρξαντο ἐκκενούμενα· οἱ περιπατηταὶ ἐγινοντο πολυπληθέστεροι, τινὲς ἐξ αὐτῶν ὑπετρυπούρουζον τὴν ἐπωδὸν χρυσατότας τινας. Περιεργος ἀντιθεσις! οἱ ἦχοι δημιωδῶν χρυσατῶν, διαδεχόμενοι καὶ συγχρόμενοι πρὸς τὴν διήγησιν θολιερᾶς ιστορίας. Ο Γουσταῦος Χάμμερ συμένος εἰς τὰς ἀναχνήσεις του ἐβαδίζει μηχανικῶς, πρὸς τὰ κάτω κλίνων τὴν κεφαλήν. Τὸ Ηλύσια Πεδία ἐπληρούντο κόσμου· πανταχοῦ ἡ θορυβώδης ζωηρότης ἐσπέρας θερινῆς, ἐν τῇ πόλει ταύτη τῆς χαρᾶς καὶ τῶν ἀνεξαντλήτων τέψεων· ἐπὶ τῆς λεωφόρου ἀπειρόχριθμοι ἄμαξαι, ἀνερχόμεναι· πρὸς τὸ Δάσος ἢ ἐπιστρέφουσαι εἰς τὴν Θριαμβευτικῆς Ἀψίδος. Θεώμενος τὸ πλῆθος τῶν καθημένων παραπλεύρων ἡμῶν ἐπὶ τῶν σιδηρῶν καθισμάτων, διακρίνω γυναῖκα τεσσαράκοντα τριῶν ἢ τεσσαράκοντα τεσσάρων ἐτῶν, ωραιοτάτην ἀκόμη, ἐν μέσῳ κύκλου κομψευμένων· φέρει χαριεστάτην μελανὴν ἐνδυμασίαν· μειδῶσα εἰσπνέει τὸ ἄρωμα μεγχλῆς ἐξ ἵων ἀνθοδέσμου, προσέχουσα ἐν ταύτῳ εἰς τοὺς λόγους νεκαίους συνιμολούντος μετ' αὐτῆς ταπεινὴ τῇ φωνῇ:

— Ω! τὴν ἀναίσθητον! ἀνέκραξα καὶ δεικνύων διὰ τῆς χειρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην πρὸς τὸν φίλον μου, τῷ λέγω:

— Ἰδού ἡ μητέρη!

Ἐποίησε σχῆμα φρίκης. Προσέθηκα δὲ ἔγω ὑψῶν τοὺς ωμούς:

— Μὴ στενοχωρῆσαι. Αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος!

ΙΩ. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ο Ολύμπιος Ζεύς

Ο Ολύμπιος Ζεύς, ἔργον Φειδίου τοῦ Αθηναίου, πάντας ἐκ τῶν θαυμαστάτων καὶ περιφανεστάτων έργων τῆς ἀρχαιότητος, οὐδὲν ἐγένετο οὔτε θὰ γείνη. Ο Ζεύς, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος πεποιημένος, παρίστατο καθήμενος ἐπὶ